

20 LAT BEZ WZROSTU PŁAC

Warunki płac i wynagrodzeń notariuszy
wobec realiów rynkowych

Spis treści

Ustawowe założenia modelu działalności notariuszy oraz systemu pobieranych opłat za czynności notarialne

I Model wynagrodzeń notariuszy w Polsce **4**

Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych 8

Ustawa o ochronie praw lokatorów 9

Wynagrodzenia za konsularne czynności notarialne 9

II Czynniki makroekonomiczne polskiego rynku na przestrzeni lat 2004 - 2024 **11**

Wzrost poziomu płacy minimalnej, przeciętnego wynagrodzenia za pracę oraz średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw 12

Wzrost poziomu inflacji oraz zmiany siły nabywczej pieniądza 16

Wzrost składek na ubezpieczenie OC 17

Wzrost składek na ubezpieczenie społeczne 18

III Podsumowanie **19**

Ustawowe założenia modelu działalności notariuszy oraz systemu pobieranych opłat za czynności notarialne

Notariusze są przedstawicielami zawodu prawniczego realizującego zadania delegowane przez państwo. Do notariuszy należy zapewnienie pewności i bezpieczeństwa obrotu w zgodności z obowiązującym prawem poprzez dokonywanie czynności notarialnych. Są przy tym osobami zaufania publicznego, korzystającymi z ochrony przysługującej funkcjonariuszom publicznym.

Praca notariuszy i ich wynagrodzenia, choć formalnie są oni wyłączeni z bezpośrednich struktur administracji publicznej oraz wymiaru sprawiedliwości, są ściśle regulowane przez państwo. Zgodnie z obowiązującą ustawą o notariacie¹, wynagrodzenie notariuszy składa się wyłącznie z opłat pobieranych od dokonywanych czynności notarialnych, zwanych **taksą notarialną**. Maksymalne stawki za dane czynności są precyzyjnie określone w aktach prawnych, zwłaszcza w wydany na podstawie ustawy o notariacie tzw. rozporządzeniu o taksie notarialnej².

Obecne rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie taksy notarialnej obowiązuje od 2004 r. i z nielicznymi zmianami obowiązuje do dziś. Zdecydowana większość wskazanych w niej stawek nie uległa zmianie, a niektóre z nich już w 2007 r. uległy istotnemu obniżeniu.

Należy mieć przy tym na względzie, że zgodnie z orzecnictwem Sądu Najwyższego³ notariusz jest przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów kodeksu cywilnego. Podkreśla się, że chociaż działalność notariuszy jest specyficzna i w znacznym stopniu jest kształtowana przepisami prawa publicznego, ma jednak wszystkie cechy działalności gospodarczej.

Z tego względu wykonywanie zawodu notariusza wiąże się z podwójną trudnością: notariusz ponosi wszelkie ryzyka,

odpowiedzialność i koszty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, z drugiej zaś – nie ma możliwości do rynkowego kształtowania wysokości własnego wynagrodzenia, adekwatnej do aktualnej rzeczywistości ekonomicznej. Z tego względu notariusze są zdani na decyzyjność organów władzy publicznej, ustalającej wysokość należnej im taksy notarialnej.

Polska od 2004 r. przeszła przez okres gwałtownych przemian ekonomicznych, nierozzerwalnie związany z przystąpieniem do Unii Europejskiej. Przez dwie dekady znaczącego wzrostu gospodarczego Polski, wyrażającego się choćby podwojeniem Produktu Krajowego Brutto, zdecydowanie zwiększyła się zamożność społeczeństwa. Poziom wynagrodzeń, zarówno minimalnych jak i przeciętnie otrzymywanych w polskiej gospodarce, przez 20 lat podniósł się kilkukrotnie.

Wraz ze wzrostem zamożności polskiego społeczeństwa nasiliły się także zjawiska negatywne, takie jak inflacja cen oraz spadek wartości nabywczej pieniądza. Prowadzenie działalności gospodarczej utrudnia rosnący z roku na rok wzrost cen towarów i usług, przekładający się na znaczący wzrost kosztów. Do tego należy uwzględnić wzrost składek z tytułu ubezpieczeń społecznych, a także znaczące zmiany w uiszczaniu składki zdrowotnej od 2022 r.

Notariusze, nie mający możliwości rynkowego kształtowania stawek swoich usług, przez 20 lat nie doczekali się kompleksowej nowelizacji taksy notarialnej. Czy takie podejście legislatora jest adekwatne, mając na uwadze realia ekonomiczne i specyfikę zawodu notariusza?

¹ art. 5 Ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie

² Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej

³ patrz: Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2016 r. sygn. akt III CZP 4/16

Wynagrodzenie notariuszy stanowią opłaty pobierane za wykonywane czynności notarialne, które zgodnie z ustawą o notariacie są ściśle regulowane w drodze rozporządzenia wydawanego przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po uprzednim zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej. **Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004 r. w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej** (dalej: Rozporządzenie o taksie notarialnej) określa maksymalne wynagrodzenie jakie przysługuje notariuszom za dokonanie czynności notarialnych na podstawie umowy ze stronami czynności. Żadna z czynności notarialnych nie może być objęta wynagrodzeniem wyższym niż maksymalne stawki taksy notarialnej właściwe dla danej czynności.

Rozporządzenie o taksie notarialnej nie uległo zasadniczym zmianom od 21 lat. Nieliczne nowelizacje skupiały się na wprowadzaniu nowych opłat związanych z uchwalanymi instytucjami (np. testament z zapisem windykacyjnym) zamiast waloryzacji już istniejących. **Co więcej, zmiany z 2007 r. oraz 2012 r. w niektórych, istotnych z punktu widzenia notariuszy przypadkach doprowadziły do ograniczenia pierwotnie określonych stawek.**

Taksa określa wysokość wynagrodzenia notariuszy albo jako maksymalną stawkę uzależnioną od wartości przedmiotu czynności notarialnej (bądź jej odpowiednią część procentową), albo jako stawkę wyrażoną kwotowo za konkretną czynność.

Maksymalne stawki w zależności od wartości czynności (§ 3)

Wartość czynności	Stawka taksy notarialnej	Obowiązuje od:
do 3.000 zł	100 zł	29 czerwca 2004 r.
od 3.000 zł do 10.000 zł	100 zł + 3% od nadwyżki powyżej 3000 zł	29 czerwca 2004 r.
od 10.000 zł do 30.000 zł	310 zł + 2% od nadwyżki powyżej 10.000 zł	29 czerwca 2004 r.
od 30.000 zł do 60.000 zł	710 zł + 1% od nadwyżki powyżej 30.000 zł	29 czerwca 2004 r.
od 60.000 do 1.000.000 zł	1.010 zł + 0,4% od nadwyżki powyżej 60.000 zł	29 czerwca 2004 r.
powyżej 1.000.000 zł	5.710 zł + 0,25 % od nadwyżki ponad 1.000.000 zł, nie więcej jednak niż sześciokrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku , ogłaszanego do celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa GUS, stosowanego poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku	29 czerwca 2004 r. - 27 października 2007 r.
od 1.000.000 zł do 2.000.000 zł	4.770 zł + 0,2% od nadwyżki powyżej 1.000.000 zł	27 października 2007 r.
powyżej 2.000.000 zł	6.770 zł + 0,25% od nadwyżki powyżej 2.000.000 zł, nie więcej jednak niż 10.000 zł ; w przypadku czynności dokonywanych pomiędzy osobami zaliczonymi do I grupy podatkowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn - nie więcej niż 7.500 zł .	27 października 2007 r.

Od czasu przyjęcia Rozporządzenia o taksie notarialnej w zakresie stawek maksymalnych uzależnionych od wartości czynności dokonano wyłącznie jednej zmiany dotyczącej najwyższego progu pobieranych opłat, w dodatku skutkującej jej obniżeniem. W 2007 r. Minister Sprawiedliwości zmienił pierwotnie przyjętą stawkę za czynności notarialne, których wartość przekracza 1 mln złotych. Stawka bazowa została wówczas obniżona z 5.710,00 zł do 4.770,00 zł – o niemal tysiąc złotych, zaś stawka naliczana od nadwyżki powyżej 1 mln złotych została obniżona z 0,25% do 0,20%. Zarazem, decyzją Ministra wprowadzono nową kategorię za czynności o wartości przewyższającej 2 mln złotych ze stawką bazową 6.770,00 zł oraz stawką od nadwyżki stanowiącą 0,25% jej wartości.

Górna granica pobieranej taksy według starych przepisów (2004-2007) stanowiła równowartość sześciokrotności przeciętnej stawki wynagrodzenia. Według noweli z 2007 r. – zamieniono ją na sztywną stawkę 10.000,00 zł. Zmiana metodologii spowodowała, że najwyższa możliwa opłata została w efekcie obniżona z 14.863,38 zł

(sześciokrotność przeciętnej stawki wynagrodzenia za 2006 r. – 2.477,23 zł) do 10.000,00 zł.

Rozporządzenie wymienia szereg spraw, w których stosowana jest opłata za czynności notariuszy obniżona – do wysokości $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ oraz do $\frac{1}{10}$ stawki maksymalnej. Kategoria czynności, za które pobiera się połowę stawki maksymalnej decyzją Ministra Sprawiedliwości z 2007 r. została istotnie rozszerzona, **poprzez objęcie nią czynności notarialnych związanych z obrotem nieruchomościami**. Decyzja ta, której zresztą bezpośrednim celem było obniżenie wynagrodzeń notariuszy, wywołała istotne kontrowersje, a spór trafił przed Trybunał Konstytucyjnego, który ostatecznie utrzymał ją w mocy. Zmiany te zostały ugruntowane oraz rozbudowane kolejną nowelizacją Rozporządzenia o taksie notarialnej z 2012 r, zwłaszcza poprzez uwzględnienie umowy deweloperskiej.

Rozporządzenie o taksie notarialnej przewiduje maksymalne stawki za sporządzenie **aktu notarialnego** dokumentującego:

- umowę zbycia nieruchomości, jeżeli w związku z tą umową następuje wypłata świadczeń z tytułu ubezpieczenia społecznego rolników albo renty strukturalnej współfinansowanej ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej – 600,00 zł,
- umowę majątkową małżeńską – 400,00 zł,
- zwolnienie nieruchomości od obciążeń lub zrzeczenia się prawa, jeżeli wartości przedmiotu nie da się określić – 60,00 zł,
- zrzeczenie się własności nieruchomości lub prawa użytkowania wieczystego – 80,00 zł,
- pełnomocnictwo:
 - ▷ do dokonania jednej czynności – 30,00 zł,
 - ▷ przy czynnościach zawierających umocowanie do dokonania więcej niż jednej czynności – 100,00 zł;

za sporządzenie **protokołu**:

- zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub walnego zgromadzenia spółdzielni – 750,00 zł,
- walnego zgromadzenia akcjonariuszy – 1.100,00 zł,
- zgromadzenia wspólników innej spółki niż wymienione w pkt 1 i 2 albo posiedzenia zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego – 500,00 zł,
- zebrania wspólnoty mieszkaniowej – 300,00 zł,
- zawierającego oświadczenie towarzystwa funduszy inwestycyjnych o zmianie statutu funduszu inwestycyjnego – 1.000,00 zł,
- dokumentującego podwyższenie kapitału zakładowego spółki jako maksymalną stawkę przyjmuje się stawkę przewidzianą w § 3, przy czym podstawą określenia maksymalnej stawki jest różnica pomiędzy wysokością podwyższonego kapitału zakładowego a wysokością dotychczasowego kapitału zakładowego,
- niedojścia do skutku licytacji, przetargu lub losowania nagród – 100,00 zł;
- przyjęcia dokumentu na przechowanie – 50,00 zł, a za przechowanie dokumentu, od każdego dokumentu, za każdy rozpoczęty miesiąc – 20,00 zł;
- sporządzenie innego protokołu – 200,00 zł.

Oraz za sporządzenie **protestów**:

- przy wartości kwoty ulegającej zaprotestowaniu:
 - ▷ do 1.000 zł włącznie – 5,00 zł;
 - ▷ powyżej 1.000 zł – 5,00 zł + 0,5% od nadwyżki ponad 1.000,00 zł, nie więcej jednak niż 2.500,00 zł.
- jeżeli osoba, przeciwko której protest ma być skierowany, uczyni zadość wezwaniu przed sporządzeniem protestu, maksymalna stawka wynosi połowę stawki.

Szczególnie niskie stawki za czynności notarialne dotyczą sfery dziedziczenia. Taksa za sporządzenie testamentu niezmiennie od 2004 r. wynosi 50,00 zł, zaś za jego odwołanie – 30,00 zł. Opłata za sporządzenie testamentu zawierającego zapis, polecenie lub pozbawienie uprawnionego prawa do zachowku została podwyższona raz w 2007 r. z poziomu 100,00 zł do 150,00 zł, zaś w 2012 r. dodano kategorię testamentu zawierającego zapis windykacyjny. Jego sporządzenie zostało objęte obowiązującą do dziś stawką 200,00 zł.

Sytuacja wygląda podobnie w przypadku czynności związanych z realizacją

testamentów oraz poświadczeniem dziedziczenia. Od 2008 r. (tj. od wprowadzenia wymienionych instytucji) sporządzenie aktu poświadczenia dziedziczenia ustawowego lub testamentowego, uzupełniającego aktu poświadczenia dziedziczenia w zakresie spadkobierców dziedziczących gospodarstwo rolne jest objęte taksą w wysokości 50,00 zł. Zmianie nie uległa również (od 2008 r.) stawka za sporządzenie protokołu otwarcia i ogłoszenia testamentu (50,00 zł), sporządzenie zaświadczenia o powołaniu wykonawcy testamentu (30,00 zł) oraz za sporządzenie protokołu dziedziczenia wynosi 100,00 zł.

Do powyższych czynności wprowadzono nieliczne zmiany.

W 2012 r. wprowadzono nową opłatę za **sporządzenie aktu poświadczenia dziedziczenia testamentowego z zapisem windykacyjnym** w wysokości 100,00 zł. W 2015 r. wydzielono osobną kategorię czynności polegającą na **sporządzeniu protokołu obejmującego oświadczenie o wyrażeniu zgody na spisanie protokołu dziedziczenia zgodnie z jego projektem** ze stawką 50,00 zł, a także opłatę za **czynności dotyczące europejskiego poświadczenia spadkowego** wynoszącą 400,00 zł.

Opłaty za czynności związane z dziedziczeniem należą do najniżej wynagradzanych czynności notarialnych i są w wyraźny sposób niewspółmiernie niskie względem ich społecznego zapotrzebowania. Paradoksalnie, niemal niezmiennie od 21 lat stawki taksy notarialnej w tym zakresie wpływają negatywnie na ich dostępność dla interesantów. Oczywiście jest, że notariusze – mając na uwadze zasady

logiki rynkowej, a zwłaszcza rosnące koszty prowadzenia działalności – priorytetowo traktują czynności objęte wyższymi stawkami opłat. Należy mieć przy tym na względzie to, że notariusze mogą dokonywać czynności notarialnych, np. sporządzać testamenty również w miejscu zamieszkania petentów, jeśli przemawia za tym charakter czynności lub szczególne okoliczności, zwłaszcza w sytuacji podeszłego wieku lub zagrożenia życia. Wiąże się to z dodatkowymi kosztami dojazdu oraz przeznaczeniem dodatkowego czasu.

Rozporządzenie o taksie notarialnej co prawda przewiduje zwiększenie wynagrodzenia o 50,00 zł za każdą godzinę wykonanej czynności, liczonej od opuszczenia kancelarii do chwili powrotu (100,00 zł w porze nocnej lub w dzień wolny od pracy)⁴, natomiast w dalszym stopniu są to stawki nieproporcjonalne do nakładu wykonanej pracy. Wartości te nie były nowelizowane od czasu wejścia w życie rozporządzenia o taksie notarialnej.

Szczególną kategorią czynności notarialnych jest **dokonywanie poświadczeń**. Stanowią one zdecydowaną większość wykonywanych na co dzień czynności notarialnych (w 2024 r. aż 92,8% z nich – 15.226.231 spośród 16.406.954)⁵. Stawki nie uległy zmianie od 2004 r. i wynoszą odpowiednio, za poświadczenie:

- własnoręczności podpisu albo odcisku palca osoby niepiśmiennej lub niemogącej pisać na pełnomocnictwach i innych dokumentach wynosi 20,00 zł,
 - ▷ na dokumentach, których przedmiot jest oznaczony sumą pieniężną wynosi 1/10 stawki, jaka należałaby się, gdyby dokument sporządzono w formie aktu notarialnego, nie więcej jednak niż 300,00 zł.
- zgodności odpisu z okazanym dokumentem, za każdą stronę 6,00 zł,
- czasu okazania dokumentu, za każdą stronę 6,00 zł,
- pozostawania przy życiu:
 - ▷ w celu otrzymania emerytury, renty lub innych świadczeń z ubezpieczenia społecznego – 5,00 zł,
 - ▷ w innym celu – 30,00 zł;
- pozostawania osoby w określonym miejscu – 30,00 zł.

⁴ § 17 Rozporządzenia o taksie notarialnej

⁵ <https://krm.org.pl/aktualnosci/jakich-czynnosci-notariusze-dokonywali-najczesciej-w-2024-r>

Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych

Wyjątek od reguły sztywnej maksymalnej stawki opłat za czynności notarialne został ustanowiony na gruncie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych. Zgodnie z ustawą, odmienna, stała stawka taksy notarialnej obowiązuje za sporządzenie w formie aktu notarialnego umowy **przeniesienia własności lokalu na rzecz:**

1. członka spółdzielni któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego (**art. 12 ust. 1**);
2. członka spółdzielni lub osoby niebędącej członkiem któremu przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego (**art. 17¹⁴ ust. 1**);
3. najemcy lokalu użytkowego, w tym garażu, a także najemcy pracowni wykorzystywanej przez twórcę do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki, który poniósł w pełni koszty budowy tego lokalu albo ponieśli je jego poprzednicy prawni (**art. 39 ust. 1**);
4. najemcy spółdzielczego lokalu mieszkalnego, który przed przejęciem przez spółdzielnię mieszkaniową był mieszkaniem przedsiębiorstwa państwowego, państwowej osoby prawnej lub państwowej jednostki organizacyjnej, jeżeli najemca był uprawniony do korzystania z tego lokalu w dniu jego przejęcia (**art. 48 ust. 1**).

Za sporządzenie wyżej wskazanych umów notariusze są uprawnieni do pobrania opłaty w wysokości **równowartości ¼ minimalnego wynagrodzenia o pracę**. Pierwotne stawki ustanowione w latach 2002-2003 przewidywały opłatę w wysokości 1/3 wynagrodzenia o pracę, lecz mocą nowelizacji ustawy z dnia 31 lipca 2007 r. zostały obniżone do obecnej stawki.

Jest to **rzadki przykład powiązania opłaty za czynności notarialne z rzeczywistym wskaźnikiem otrzymywanych wynagrodzeń** (aczkolwiek minimalnym, nie zaś przeciętnym), nie zaś kwotą wyrażoną liczbową, skutecznie stosowaną od ponad 18 lat. Dzięki temu uwzględniają przemiany ekonomiczne polskiego społeczeństwa i rosnące koszty prowadzenia działalności notarialnej, w tym niemal 5-krotny wzrost minimalnego wynagrodzenia.

Ustawa o ochronie praw lokatorów

Kolejnym funkcjonującym od lat wyjątkiem jest taksa pobierana za sporządzenie **oświadczenia najemcy o poddaniu się egzekucji oraz zobowiązaniu się do opróżnienia i wydania lokalu używanego na podstawie umowy najmu okazjonalnego** oraz analogicznego oświadczenia dotyczącego **umowy najmu instytucjonalnego**. Ustawodawca ustanowił opłatę w 2010 r. w ramach art. 19a ust. 7 oraz art. 19f ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego. Opłata za sporządzenie oświadczeń najemcy do umowy najmu okazjonalnego lokalu oraz umowy najmu instytucjonalnego lokalu wynosi równowartość **1/10 minimalnego wynagrodzenia za pracę**, przez co wzorem opłat zawartych w ustawie o spółdzielniach mieszkaniowych **podlega stałej, corocznej waloryzacji. Z tego względu wysokość opłaty wzrosła na przestrzeni lat 2010-2025 ze 131 zł do poziomu 466 zł.**

Rozwiązania oparte o ułamkową wartość minimalnego wynagrodzenia o pracę nie zostało jednak szerzej przyjęte w kolejnych nowelizacjach Rozporządzenia o taksie notarialnej, nie tylko w odniesieniu do istniejących już opłat, ale także nowo wprowadzanych. Przykładowo, opłaty związane z zarządem sukcesyjnym (§ 10b) wprowadzone w 2018 r. zostały wyrażone kwotowo, ponadto na wyrażnie niskim poziomie. Akt powołania i odwołania zarządcy sukcesyjnego, zgodnie na powołanie i odwołanie zarządcy oraz sporządzenie protokołu rezygnacji zarządcy wynosi 50,00 zł. Za sporządzenie protokołu powołania i odwołania zarządcy sukcesyjnego pobierana jest natomiast opłata 100,00 zł.

Wynagrodzenia za konsularne czynności notarialne

Uprawnienia do dokonywania niektórych czynności notarialnych, takich jak poświadczanie dokumentu za zgodność z oryginałem, poświadczanie podpisu czy daty okazania dokumenty, a za pisemnym upoważnieniem Ministra Sprawiedliwości nawet do sporządzenia aktów notarialnych posiadają poza notariuszami również konsulowie. W związku z tym konsulowie są uprawnieni do pobierania opłat za wykonywane przez siebie czynności

notarialne. Opłaty notarialne konsulów są ukształtowane na podstawie odrębnych przepisów – rozporządzeń wykonawczych MSZ. Od 2003 r. zostały dwukrotnie zwaloryzowane, kształtując się w następujący sposób:

Czynności notarialne wykonywane także przez konsulów	Opłata pobierana przez konsulów w latach:			Opłata pobierana przez notariuszy (obecnie)
	2003-2013 ⁶	2013-2015 ⁷	od 2016 ⁸	
Sporządzenie i poświadczenie zgodności odpisu, wypisu, wyciągu lub kopii z okazanym oryginałem lub uwierzytelnionym odpisem tego dokumentu, a także sporządzenie wypisu, odpisu lub wyciągu z aktu notarialnego sporządzonego przez konsula i przechowywanego w urzędzie konsularnym	40 euro (ok. 170 zł)	60 euro (ok. 254 zł)	60 euro (ok. 254 zł)	6 zł za stronę poświadczanego dokumentu
Poświadczenie zgodności odpisu, wypisu, wyciągu lub kopii z okazanym dokumentem	25 euro (ok. 106 zł)	30 euro (ok. 127 zł)	30 euro (ok. 127 zł)	6 zł za stronę poświadczanego dokumentu
Poświadczenie własnoręczności podpisu lub znaku ręcznego	25 euro (ok. 106 zł)	30 euro (ok. 127 zł)	30 euro (ok. 127 zł)	6 zł za stronę poświadczanego dokumentu
Poświadczenie daty okazania dokumentu	25 euro (ok. 106 zł)	30 euro (ok. 127 zł)	30 euro (ok. 127 zł)	6 zł za stronę poświadczanego dokumentu

Waloryzacje objęły wszystkie skonkretyzowane przez rozporządzenie czynności notarialne konsulów, w tym opłatę za sporządzenie odpisu, wypisu, wyciągu lub kopii z okazanym oryginałem lub Uwierzytelnionym odpisem dokumentu (z poziomu 40 do 60 euro).

Już na pierwszy rzut oka stawki za identyczne czynności co wykonywane przez notariuszy są dla konsulów zauważalnie wyższe. Ponadto, poświadczanie dokumentów przez konsulów jest dokonywane za pobraniem stałej stawki ryczałtowej, w przeciwieństwie do pobierania stawki za każdą stronę dokumentu (6 zł) wskazanej w Rozporządzeniu o taksie notarialnej. Mając na uwadze, że znaczna część

poświadczanych dokumentów (takich jak akty zgonu, akty urodzenia, zaświadczenia, certyfikaty itp.) nie zawiera wielu stron, obecnie przyjęta metodologia Taksey Notarialnej jest dużo mniej korzystna niż stawki przyznane konsulom. Mimo to, legislator przez ostatnie 20 lat postanowił zwaloryzować wyłącznie stawki należne konsulom.

⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 14 sierpnia 2003 r. w sprawie opłat konsularnych

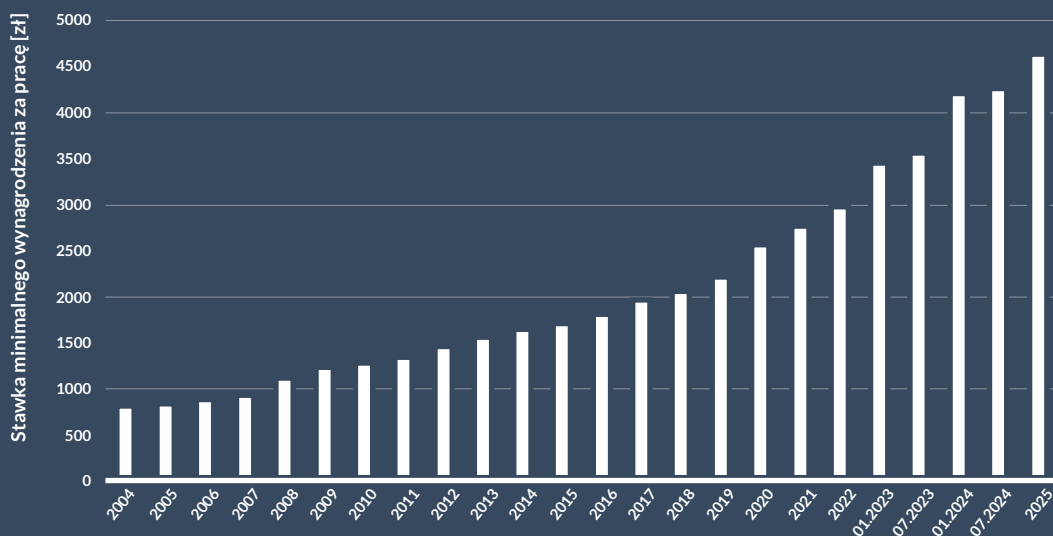
⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie opłat konsularnych

⁸ Rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie opłat konsularnych

Czynniki makroekonomiczne polskiego rynku na przestrzeni lat 2004 - 2024

W ciągu 20 lat obecności w Unii Europejskiej polska gospodarka przeżyła intensywny rozwój. Najważniejsze z perspektywy rynku pracy wskaźniki ekonomiczne uległy drastycznej zmianie. Zauważalnie wzrósł ustawowy poziom minimalnego wynagrodzenia za pracę, otrzymywane przeciętne wynagrodzenie oraz średnie zarobki w sektorze przedsiębiorstw. Zarazem, stała inflacja cen towarów i usług doprowadziła do spadku siły nabywczej pieniądza, a także oczywistego wzrostu kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Z tego względu stawki opłat za czynności notarialne określone w 2004 r. przez dwie dekady uległy znaczącej dewaluacji i stały się stosunkowo niższe względem zamożności społeczeństwa niż pierwotnie.

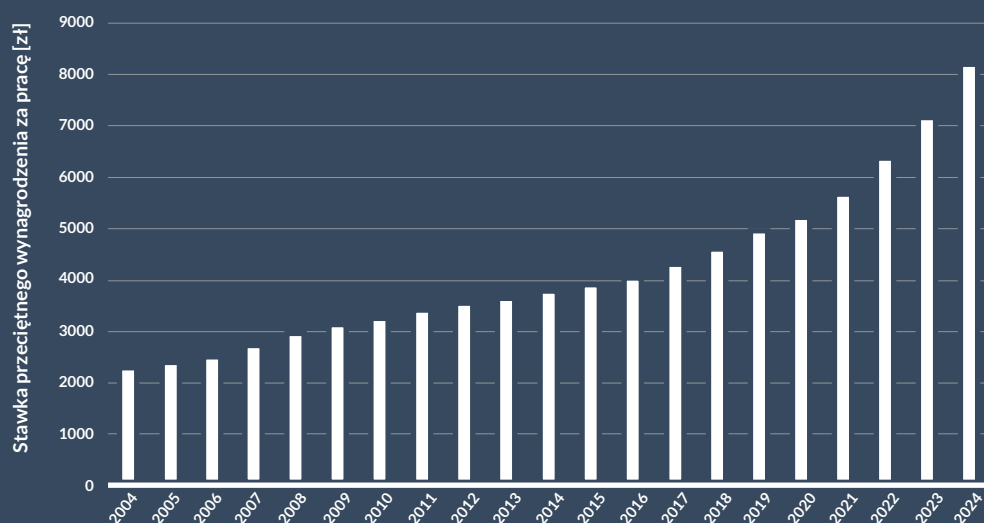
**Wzrost poziomu płacy minimalnej, przeciętnego wynagrodzenia za pracę oraz
średniego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw**

*Minimalne wynagrodzenie za pracę między 2004 r. a 2025 r.
wzrosło ponad 5,6 krotnie z kwoty 824 zł do 4666 zł.*

Podstawa prawna	Stawka minimalnego wynagrodzenia ⁹	Obowiązuje od:
Dz.U. 2003 nr 167, poz. 1623	824 zł	01 stycznia 2004 r.
Dz.U. 2004 nr 201, poz. 2062	849 zł	01 stycznia 2005 r.
Dz.U. 2005 nr 177, poz. 1469	899,10 zł	01 stycznia 2006 r.
Dz.U. 2006 nr 171, poz. 1227	936 zł	01 stycznia 2007 r.
Dz.U. 2007 nr 171, poz. 1209	1.126 zł	01 stycznia 2008 r.
MP nr 55, poz. 499	1.276 zł	01 stycznia 2009 r.
MP z 2009 r. nr 48, poz. 709	1.317 zł	01 stycznia 2010 r.
Dz.U. z 2010 r. nr 194, poz. 1288	1.386 zł	01 stycznia 2011 r.
Dz.U. z 2011 r. nr 192, poz. 1141	1.500 zł	01 stycznia 2012 r.
Dz.U. z 2012 r., poz. 1026	1.600 zł	01 stycznia 2013 r.
Dz.U. z 2013 r., poz. 1074	1.680 zł	01 stycznia 2014 r.
Dz.U. z 2014 r., poz. 1220	1.750 zł	01 stycznia 2015 r.
Dz.U. z 2015 r., poz. 1385	1.850 zł	01 stycznia 2016 r.
Dz.U. z 2016 r., poz. 1456	2.000 zł	01 stycznia 2017 r.
Dz.U. z 2017 r., poz. 1747	2.100 zł	01 stycznia 2018 r.
Dz.U. z 2018 r., poz. 1794	2.250 zł	01 stycznia 2019 r.
Dz.U. z 2019 r., poz. 1778	2.600 zł	01 stycznia 2020 r.
Dz. U. z 2020 r. poz. 1596	2.800 zł	01 stycznia 2021 r.
Dz. U. z 2021 r. poz. 1690	3.010 zł	01 stycznia 2022 r.
Dz. U. z 2022 r. poz. 1952	3.490 zł	01 stycznia 2023 r.
Dz. U. z 2022 r. poz. 1952	3.600 zł	01 lipca 2023 r.
Dz. U. z 2023 r. poz. 1893	4.242 zł	01 stycznia 2024 r.
Dz. U. z 2023 r. poz. 1893	4.300 zł	01 lipca 2024 r.
Dz. U. z 2024 r. poz. 1362	4.666 zł	01 stycznia 2025 r.

⁹ <https://www.zus.pl/baza-wiedzy/skladki-wskazniki-odsetki/wskazniki/minimalne-wynagrodzenie-za-prace-od-2003-r>

Równoległe do wynagrodzenia minimalnego, znacząco wzrósł także średni poziom płac otrzymywanych w Polsce. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenie** w gospodarce narodowej w latach 2004-2024¹⁰ kształtowało się następująco:

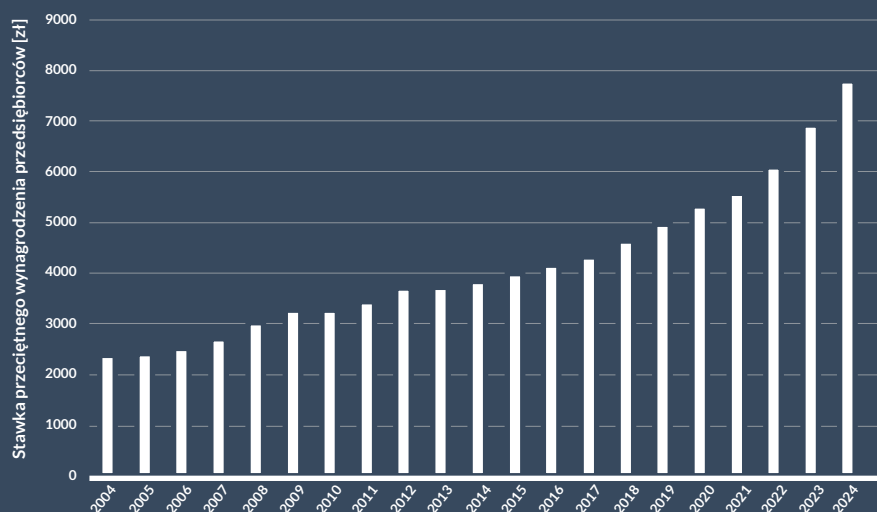

*Przeciętne wynagrodzenie za pracę w ciągu 20 lat wzrosło zatem **ponad 3,5 krotnie** z poziomu 2.289,57 zł do 8.181,72 zł.*

Rok	Stawka wynagrodzenia
2004	2.289,57 zł
2005	2.380,29 zł
2006	2.477,23 zł
2007	2.691,03 zł
2008	2.943,88 zł
2009	3.102,96 zł
2010	3.224,98 zł
2011	3.399,52 zł
2012	3.521,67 zł
2013	3.650,06 zł
2014	3.783,46 zł
2015	3.899,78 zł
2016	4.047,21 zł
2017	4.271,51 zł
2018	4.585,03 zł
2019	4.918,17 zł
2020	5.167,47 zł
2021	5.662,53 zł
2022	6.346,15 zł
2023	7.155,48 zł
2024	8.181,72 zł

¹⁰<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/przecietne-miesieczne-wynagrodzenie-w-gospodarce-narodowej-w-latach-1950-2024.2.1.html>

Wreszcie, w analogicznym okresie znacząco wzrosło przeciętne wynagrodzenie uzyskiwane w sektorze przedsiębiorstw:

**Przeciętne wynagrodzenie przedsiębiorców od początku 2004 r. do początku 2025 r.
wzrosło ponad 3,6 krotnie z poziomu 2.324,77 zł do 8.482,41 zł.**

Podstawa prawna ¹¹	Podstawa wynagrodzenia	Dotyczy wynagrodzeń za:
Komunikat Prezesa GUS z dnia 13 lutego 2004 r.	2.324,77 zł	styczeń 2004 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 15 lutego 2005 r.	2.384,90 zł	styczeń 2005 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 15 lutego 2006 r.	2.470,89 zł	styczeń 2006 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 15 lutego 2007 r.	2.661,24 zł	styczeń 2007 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 15 lutego 2008 r.	2.967,53 zł	styczeń 2008 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 17 lutego 2009 r.	3.213,62 zł	styczeń 2009 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 16 lutego 2010 r.	3.230,47 zł	styczeń 2010 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 16 lutego 2011 r.	3.391,30 zł	styczeń 2011 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 16 lutego 2012 r.	3.665,37 zł	styczeń 2012 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 20 lutego 2013 r.	3.680,18 zł	styczeń 2013 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 18 lutego 2014 r.	3.805,11 zł	styczeń 2014 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 17 lutego 2015 r.	3.942,35 zł	styczeń 2015 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 16 lutego 2016 r.	4.100,83 zł	styczeń 2016 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 17 lutego 2017 r.	4.277,14 zł	styczeń 2017 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 16 lutego 2018 r.	4.588,54 zł	styczeń 2018 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 19 lutego 2019 r.	4.931,76 zł	styczeń 2019 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 19 lutego 2020 r.	5.282,72 zł	styczeń 2020 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 17 lutego 2021 r.	5.536,79 zł	styczeń 2021 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 18 lutego 2022 r.	6.064,16 zł	styczeń 2022 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 20 lutego 2023 r.	6.883,92 zł	styczeń 2023 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 20 lutego 2024 r.	7.768,33 zł	styczeń 2024 r.
Komunikat Prezesa GUS z dnia 20 lutego 2025 r.	8.482,41 zł	styczeń 2025 r.

¹¹<https://dziennikigus.stat.gov.pl/dzienniki-urzedowe-gus/2004,arch.html>

Wzrost przeciętnych oraz minimalnych wynagrodzeń za pracę ma z perspektywy wykonywania zawodu notariusza dwojakie znaczenie. Po pierwsze, wskazuje na znaczący wzrost zamożności społeczeństwa, a przez to bezpośrednich odbiorców usług notarialnych. Szttywne ceny usług notarialnych wskazane taksą z roku na rok stają się mniej proporcjonalne do zarobków i możliwości finansowych Polaków, a tym samym ulegają zauważalnej **dewaluacji**.

Trudną sytuację notariuszy i ich postępującą pauperyzację odzwierciedlają statystyki zatrudnienia przez kancelarie notarialne. Notariusze w ramach prowadzonych przez siebie kancelarii zatrudniają personel – asystentów, obsługę sekretariatu itd. Presja płacowa w oczywisty sposób wiąże się ze znaczącym wzrostem kosztów prowadzenia działalności. Z tego względu od kilku lat w kancelariach notarialnych zauważalna jest tendencja do **redukcji zatrudnionego personelu**. O ile w 2019 r. notariusze zatrudniali łącznie 6.475 osób (w tym 5.667 na umowie o pracę), o tyle obecnie (2025 r.) zatrudnienie spadło do 6.051 osób (w tym 5.086 na umowie o pracę)¹². Należy mieć na uwadze, że w międzyczasie wzrosła ilość osób wykonujących zawód notariuszy, tak jak liczba kancelarii notarialnych.

Efekt ekonomiczny regresji zarobków powoduje, że zatrudnienie większej liczby pracowników w kancelariach notarialnych powoli staje się luksusem. Wśród członków 11 Izb Notarialnych na terenie całej Polski w pierwszym półroczu 2025 r. aż **23 % notariuszy nie zatrudniało żadnego pracownika, a kolejne 35 % zatrudniało tylko jednego pracownika**. Na dwóch pracowników mogło pozwolić sobie jedynie

23 % notariuszy, a na trzech – 11 %. **Zatrudnienie czterech i więcej pracowników deklaruje jedynie 8 % notariuszy w skali całego kraju**. Dane pogarszają się z roku na rok. Tylko w ciągu roku proporcje te uległy pogorszeniu. Jeszcze w 2024 r. trzech pracowników posiadało 12 % kancelarii, zaś większą liczbę dalsze 9 %.

Sytuacja wielu notariuszy jest jeszcze cięższa biorąc pod uwagę regionalne dysproporcje. Przykładowo, bez pracowników w I połowie 2025 r. na terenie Izby Notarialnej w Gdańsku pozostawało aż 43 % notariuszy, zaś w 2024 r. 35 % notariuszy z Izby Notarialnej w Krakowie oraz 30 % notariuszy z Izby Notarialnej w Rzeszowie. Jednego pracownika zatrudnia aż 46 % notariuszy Izby Notarialnej w Rzeszowie, 41 % Izby Notarialnej w Lublinie, 37 % Izby Notarialnej w Białymstoku oraz 36 % Izby Notarialnej w Łodzi oraz w Szczecinie. Zatrudnienie czterech lub więcej pracowników pozostaje **domeną kilku Izb Notarialnych**: „aż” 18 % notariuszy Izby Notarialnej we Wrocławiu, 16 % Izby Notarialnej w Warszawie, 15 % Izby Notarialnej w Poznaniu oraz 13 % Izby Notarialnej w Katowicach¹³.

Trudności w zatrudnieniu personelu przekłada się na potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa obrotu prawnego. **Niemal co czwarty notariusz w skali kraju musi samodzielnie zajmować się zarówno kwestiami merytorycznymi jak również pozamerytorycznymi** sprawami technicznymi i organizacyjnymi, które każdego coraz bardziej się rozrastają. Negatywnie wpływa to na jakość i wydajność ich pracy.

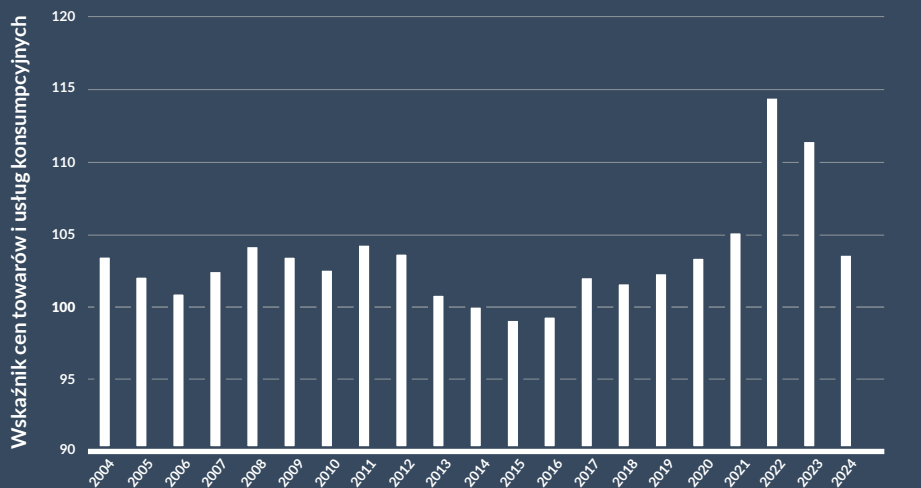
^{12, 13}Krajowa Rada Notarialna: pracownicy 2024 oraz 2025, udostępnione na wniosek Forum Prawo dla Rozwoju #Law4Growth

Dane dotyczące zysków w sektorze działalności gospodarczej prowadzą do negatywnej oceny sytuacji notariuszy na tle sektora przedsiębiorców. Wskazują bowiem, że **proporcje zarobków** notariuszy względem innych przedsiębiorców uległy przez 21 lat kilkukrotnemu zmniejszeniu. Tym samym wysokość przychodów notariuszy, bez uwzględnienia kosztów prowadzenia działalności, **pozostała na podobnym poziomie co w 2004 r.** Inni

przedsiębiorcy, dysponujący swobodą kształtowania stawek swojego wynagrodzenia, efektywnie zwiększyli swoje dochody i zniwelowali negatywne skutki przemian ekonomicznych. Notariusze, których wynagrodzenie jest ściśle regulowane w drodze rozporządzenia wydawanego przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, nie mieli takiej możliwości.

Wzrost poziomu inflacji oraz zmiany siły nabywczej pieniądza

Gwałtowny wzrost wynagrodzeń i rozwój gospodarczy Polski po 2004 r. wiąże się nieodzownie ze zjawiskiem inflacji, której stały wzrost (z wyjątkiem lat 2015-2016) konsekwentnie prowadzi do spadku siły nabywczej pieniądza. Coroczny wskaźnik inflacji PLN na przestrzeni lat przedstawia się następująco:

Rok	Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych przy podstawie rok poprzedni = 100 ¹⁴
2004	103,5
2005	102,1
2006	101,0
2007	102,5
2008	104,2
2009	103,5
2010	102,6
2011	104,3
2012	103,7
2013	100,9
2014	100,0
2015	99,1
2016	99,4
2017	102,0
2018	101,6
2019	102,3
2020	103,4
2021	105,1
2022	114,4
2023	111,4
2024	103,6

¹⁴<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ceny-handel/wskazniki-cen/wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych-pot-inflacja-roczne-wskazniki-cen-towarow-i-uslug-konsumpcyjnych/>

Skumulowana inflacja na przestrzeni lat 2004-2025, liczona jako procent składany wyniosła zatem 105,62%. Oznacza to, że przez spadek wartości pieniądza **realna wartość nabywcza stawek określonych w Rozporządzeniu o taksie notarialnej w 2004 r. zmalała o ponad połowę.** Innymi słowy, za taką samą pracę wykonaną w 2004 r. oraz w 2025 r. notariusze otrzymują wynagrodzenie, którego **rzeczywista wartość jest dwukrotnie niższa.**

Statystycznie dwukrotny wzrost cen usług i towarów na przestrzeni 20 lat bezpośrednio oddziałuje na koszty prowadzenia działalności gospodarczej. Odnosi się to do nawet tak prozaicznych kwestii jak zaopatrzenie kancelarii w papier biurowy – podstawowe „narzędzie” pracy notariuszy, o cenach zaawansowanego sprzętu biurowego nie wspominając. Przeciętne ceny prądu od 2008 do 2024 r. wzrosły ponad 3 krotnie – ze 155,44 zł/MWh do 518,81 zł, zaś w 2023 r. osiągnęły rekordowy poziom 759,29 zł¹⁵. Bardzo ważną kwestią dla przedsiębiorców, w tym notariuszy, jest zjawisko wzrostu cen

najmu lokali użytkowych. Przykładowo, jeszcze w 2011 r. średni koszt wynajmu 1m² lokalu użytkowego w Warszawie kształtował się na poziomie 67 zł, 55 zł we Wrocławiu, 49 zł w Krakowie oraz 38 zł w Poznaniu i 33 zł w Łodzi¹⁶. Tymczasem już w 2018 r. średnie stawki wynajmu lokali użytkowych w polskich miastach, w zależności od lokalizacji, wielkości i standardu, wzrosły do poziomu 60-80 zł/m² ¹⁷.

Wzrost składek na ubezpieczenie OC

W omawianym okresie zauważalnie wzrosła również wysokość składek odprowadzanych przez notariuszy tytułem obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (OC), do którego posiadania są zobligowani na podstawie art. 19a ustawy o notariacie.

O ile w 2011 r. średnia roczna suma składek wynosiła 2142,00 zł, o tyle w 2024 r. wynosiła ona już 3.392,00 zł. Częstkowe dane za 2025 r. wskazują, że średnia przekroczy pod koniec roku barierę 3.500,00 zł ¹⁸.

¹⁵<https://www.ure.gov.pl/pl/energia-elektryczna/ceny-wskazniki/7852,Srednia-cena-sprzedazy-energii-elektrycznej-na-rynku-konkurencyjnym-roczna-i-kwa.html>

¹⁶ <https://www.egospodarka.pl/73974,Wynajem-lokali-uzytkowych-I-XI-2011.1.39.1.html>

¹⁷ <https://businessinsider.com.pl/twoje-pieniadze/zakup-lokalu-uzytkowego-na-wynajem-czy-bardziej-oplaca-sie-od-mieszkania/5ggrf79>

¹⁸ Dane Krajowej Rady Notarialnej – ubezpieczenia OC, udostępnione na wniosek Forum Prawo dla Rozwoju #Law4Growth

Wzrost składek na ubezpieczenie społeczne

Na przestrzeni lat 2004-2024 regularnie wzrastała także wysokość składek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (składka emerytalna, rentowa, chorobowa, wypadkowa, na Fundusz Pracy oraz zdrowotna) uiszczanych przez przedsiębiorców, obejmujących również notariuszy.

Zgodnie z danymi ZUS¹⁹:

Rok	Podstawa wymiaru składek w złotych	Razem składki: emerytalna, rentowa, chorobowa, wypadkowa, Fundusz Pracy	Razem składki: emerytalna, rentowa, chorobowa, wypadkowa, Fundusz Pracy i zdrowotna
2004	1.296,01	509,97	654,86
2005	1.361,96	535,93	690,81
2006	1.408,34	554,17	717,95
2007	1.478,80	579,98	757,34
2008	1.622,05	522,62	717,77
2009	1.915,80	617,27	832,62
2010	1.887,60	605,74	839,06
2011	2.015,40	646,75	890,14
2012	2.115,60	678,90	933,45
2013	2.227,80	765,25	1.026,98
2014	2.247,60	772,06	1.042,46
2015	2.375,40	815,96	1.095,37
2016	2.433,00	832,57	1.121,52
2017	2.557,80	875,28	1.172,56
2018	2.665,80	912,22	1.232,16
2019	2.859,00	974,65	1.316,97
2020	3.136,20	1.069,14	1.431,48
2021	3.155,40	1.075,68	1.457,49
2022	3.553,20	1.211,28	1.631,20
2023	4.161,00	1.418,48	(składka zdrowotna obliczana samodzielnie w zależności od uzyskiwanych dochodów)
2024	4.694,40	1.600,32	(składka zdrowotna obliczana samodzielnie w zależności od uzyskiwanych dochodów)

Podstawa standardowych składek ZUS wynosi 60% prognozowanego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę. Z tego względu wzrost zarobków polskiego społeczeństwa przekłada się na wysokość obciążeń fiskalnych przedsiębiorców, w tym notariuszy, którzy jak wskazano powyżej, sami nie odczuwają wzrostu wynagrodzeń.

Należy uwzględnić, że związane z Polskim Ładem²⁰ zmiany w uiszczaniu składki zdrowotnej zlikwidowały możliwość odliczenia w rocznym zeznaniu podatkowym (PIT) 7,75 % z 9 % zapłaconej w danym roku kalendarzowym składki zdrowotnej.

¹⁹https://zus.pox.pl/zus_skladki_historyczne.htm

²⁰Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw

Minione 20-lecie to nie tylko czas intensywnych przemian ekonomicznych i wzrostu poziomu życia Polaków, ale również rosnących wyznań, w szczególności dla osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Inflacja powodująca wzrost cen towarów i usług przekłada się na wzrost kosztów prowadzenia przedsiębiorstw, a presja płacowa ogranicza możliwości zatrudnienia personelu, zwłaszcza wykwalifikowanego. Przemiany zwłaszcza ostatnich lat doprowadziły do **pogorszenia sytuacji ekonomicznej notariuszy jako grupy zawodowej**, która odczuwa negatywne konsekwencje inflacji i spadku wartości pieniądza, lecz nie czerpie korzyści z ogólnokrajowego wzrostu płac.

Notariusze nie mają możliwości samodzielnej waloryzacji pobieranych opłat, co pozwoliłoby im ograniczyć rosnące koszty działalności. Tymczasem, stawki taksy notarialnej pozostają co do zasady niezmiennie (zarówno kwotowe jak i stosunkowe), przez co rzeczywista wartość pracy notariuszy spada z roku na rok. **Zdecydowana większość opłat nie uległa zmianie od 2004 r.** w efekcie czego stały się zupełnie nieadekwatne do ekonomicznej rzeczywistości. Utrzymanie wysokości obecnych stawek oznacza nie tylko coraz mniejszy zysk notariuszy. Wymuszone rzeczywistością cięcia kosztów przekładają się również na stopniowy spadek zatrudnienia w kancelariach notarialnych oraz coraz bardziej odczuwalne **przerzucenie obowiązków pozamerytorycznych na notariuszy**, co negatywnie wpływa na ich efektywność i organizację pracy.

Należy pamiętać, że notariusze mają **ustawowo silnie ograniczoną możliwość podejmowania innego rodzaju zatrudnienia**. Co do zasady, jest ono możliwe wyłącznie po uzyskaniu zgody właściwej izby notarialnej z wyłączeniem działalności dydaktycznej, naukowej lub naukowo-dydaktycznej. Notariuszom nie wolno podejmować się zajęcia, które „przeszkadzałoby w pełnieniu obowiązków albo mogło uchybiać powadze wykonywanego zawodu”. **Zabronione jest w szczególności „zajmowanie się handlem, przemysłem, pośrednictwem i doradztwem w interesach.”**²¹ Taksa notarialna jest więc zasadniczym źródłem dochodu notariuszy, której braków nie są w stanie zrekompensować sobie podejmowaniem się dodatkowej działalności zarobkowej.

Nie ma zatem racjonalnych przesłanek utrzymywania taksy notarialnej na obecnym poziomie. Notariusze pozostają konsekwentnie pomijani przez legislatora przy kolejnych zmianach w prawie. Należy zauważyć, że nawet opłaty pobierane przez konsulów za analogiczne czynności do wykonywanych przez notariuszy były w tym samym czasie dwukrotnie waloryzowane.

²¹ art. 19 § 1-3 Ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie

Coraz szybsze zmiany cen i wynagrodzeń mogą powodować, że jednorazowe zaktualizowanie stawek zawartych w taksie notarialnej doprowadziłoby do ich szybkiej deaktualizacji. Natomiast częste nowelizacje Rozporządzenia o taksie notarialnej mogłyby negatywnie odbić się na pewności prawa i dezorientować społeczeństwo. Dlatego jako alternatywę warto rozpatrzyć **rozszerzenie stawek ruchomych**, których **wysokość byłaby uzależniona od obiektywnych zewnętrznych czynników**, takich jak aktualna płaca minimalna lub przeciętne wynagrodzenie. Takie rozwiązanie **nie byłoby precedensem**, również na

gruncie obecnej pracy notariuszy. Opłaty związane ze sporządzeniem **umów przeniesienia własności lokalu na gruncie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych** skutecznie funkcjonuje od 2002 r. podobnie jak ustanowiona w 2010 r. taksa za sporządzenie **oświadczeń najemców do umowy najmu okazjonalnego oraz instytucjonalnego**. Upowszechnienie odniesień do zmiennych wskaźników pozwoliłoby urynkować – a tym samym urealnić stawki taksy.

